

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.432/2018/7.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke
Dr. Kovács Zsuzsanna előadó bíró
Dr. Pataki Árpád bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. Abay & Dr. Török Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Abay Péter ügyvéd)

Az alperes:

Az alperes képviselője:

Dr. Visontai Csongor ügyvéd

A per tárgya:

Személyiségi jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Az alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.21.244/2017/4-II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 25.P.22.953/2017/10.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 38.100 (harmincnyolcezer-egyszáz) forint másodfokú- és felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles az államnak külön felhívásra megtéríteni.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1885 óta bejegyzett, ma is aktívan működő sportegyesület. Az alperes a felnőtt férfi labdarúgó bajnokságban szereplő .. labdarúgócsapat működtetője. Az alperes gazdasági társaság tagjai 2014 óta az .. 96,69%-os többségi üzletrésszel, és a felperes 3,31%-os kisebbségi üzletrésszel. A társasági szerződés rendelkezése szerint a taggyűlés 100%-os szavazattöbbséggel határozhat az alperes által használt eredeti arculati elemek megváltoztatásáról (csapatszínek, címer, embléma). Az alperes ügyvezetője 2017. június 26-án a felperes hozzájárulása nélkül úgy határozott, hogy megváltoztatja a labdarúgócsapat címerét. A felperes több alkalommal is tiltakozott a címer megváltoztatása ellen.
- [2] A másodfokú bíróság a tényállást a következőkkel egészítette ki:
- A felperes sportegyesületet 1885-ben alapították, az egyesület közismert neve az .., színei a ... A felperes sportegyesület által 1999-ig üzemeltetett felnőtt NB I-es férfi labdarúgócsapat, jelenleg .. elnevezéssel az egyik legrégebbi magyarországi klubcsapata, amely számos kupát és NB I-es bajnokságot nyert, jelentős hírnévre és szurkolótáborra tett szert. A felperes 1999-ig működtette az NB I-es indulási jogot szerzett felnőtt férfi futballcsapatot, ezt követően olyan sportvállalkozás vette át az NB I-es futballcsapat működtetését, amelyben a felperes is tulajdonos volt. Az alperes a felperes kisebbségi tulajdonrésze mellett 2014-től működtette tovább a futballcsapatot, amelyhez 2014-ben a felperes biztosította az NB I-es indulási jogot, valamint mellékszolgáltatásként a felperes egyesület korábbi futballcsapata által is használt, védjegyjogtalom alatt álló címerét. Az alperes által 2017. július 3-áig használt címerben megjelent a felperesre utaló .. elnevezés, a jellegzetes horgony szimbólum, az alapítás évszáma, valamint két csillag, amely a felnőtt férfi labdarúgócsapat 20 első osztályú bajnoki győzelmét jelképezi. Az alperes hozzájárulás nélkül úgy változtatta meg a címerét, hogy abban szerepel az alapítás évszáma, a .. szín, a 20 bajnoki győzelemre utaló két csillag, nem szerepel ugyanakkor az .. elnevezés, illetve a horgony alig észlelhetően a pajzs ívére került. A felperes és az alperes is működtet labdarúgócsapatokat, az utánpótlás korosztályaiban, férfi NB I-es labdarúgócsapat azonban csak az alperes működtet.

A kereseti kérelem és ellenkérelem

- [3] A felperes keresetében kérte megállapítani, hogy az alperes azzal, hogy az általa működtetett labdarúgócsapat címerét egyoldalúan megváltoztatta, és 2017. július 3-a óta tevékenysége során az új címet használja, megsértette a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát. Kérte az alperes jogsértés abbahagyására kötelezését, a további jogsértéstől való eltiltását, valamint elégtétel adására, továbbá a jogsértő címer valamennyi ingóságról történő eltávolítására, illetve az ingóságok megsemmisítésére kötelezését. Kereseti álláspontja szerint az alperes .. labdarúgócsapat működtetése során jelentős mértékben támaszkodik a felperesre, annak jóhírnevére, történelemére, a felpereshez köthető arculati elemekre. A címer megváltoztatásával az alperes megsértette a felperes arculata integritásához, a 132 éves egyesület tradíciójából származó presztízs élvezéséhez való jogát. A felperes másodlagosan előterjesztett keresetében Ptk. 6:138. § alapján a társasági szerződés megszegése miatt az alperes szolgáltatás teljesítésére kötelezését kérte, amely tartalmilag az arculati elemek taggyűlés hozzájárulása nélkül történő megváltoztatásától való tartózkodásra kötelezésre irányul.
- [4] Az alperes elsődlegesen a per megszüntetését, érdemben a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint a saját címerét változtatta meg, így a felperes az őt ért joghátrányra nem hivatkozhat, ezért anyagi jogi érdekelttség hiányában nincs perbeli legitimációja. A felperes által hivatkozott arculati integritáshoz, a presztízs élvezéséhez fűződő jog nem létezik, a szerződésszegés jogkövetkezményei pedig nem az alperesnél, hanem a felperessel szerződő másik félnél vonhatók le a társasági szerződés alapján.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította, és a felperest az alperes részére 76.200 forint elsőfokú eljárási költség, valamint az állam részére 36.000 forint eljárási illeték megfizetésére kötelezte.
- [6] Az elsőfokú bíróság a per megszüntetésére irányuló kérelmet alaptalannak találta, figyelemmel arra, hogy a pert a Pp. 157. § a) pontja alapján a perindítás hatályának beálltát követően nem lehet megszüntetni. Az elsőfokú bíróság a felperes perbeli legitimációjának hiányát ugyancsak nem találta elfogadhatónak, arra tekintettel, hogy a Ptk. 3:1. § (3) bekezdése alapján a jogi személy személyhez fűződő jogainak megsértésére hivatkozhat.
- [7] Az elsőfokú bíróság az ügy érdemére vonatkozóan kifejtette, hogy az arculati integritáshoz, valamint a presztízs élvezéséhez való jog nem vonható a Ptk. 2:42. § (1) bekezdése alapján a személyhez fűződő jogok védelme körébe. A marasztalási kereset Pp. 123. §-ában

foglalt feltételei nem állnak fenn. A címer megváltoztatása önmagában nem befolyásolhatja a felperes jóhírnevét, ezért a Ptk. 2:45. § (2) bekezdése alapján a jóhírnév megsértése nem állapítható meg. Egy személy jóhírnevét annak magatartása, tevékenysége és az ennek alapján róla kialakult társadalmi megítélés határozza meg, más személyhez kötődő szimbólumok, címerek mintázata, annak megváltoztatása ebbe a fogalmi körbe nem vonható. Ezért a Ptk. 2:45. § (2) bekezdése alapján a jóhírnév megsértése nem állapítható meg. A másodlagos keresetben érvényesített, szerződésszegésre alapított szerződéses szolgáltatás teljesítése nem nyilvánulhat meg abban, hogy az alperes tartózkodjon a címer megváltoztatásától, ezért e kereseti kérelem is alaptalan.

- [8] A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes jóhírnevét azzal, hogy a felperes hozzájárulása nélkül az általa működtetett felnőtt férfi labdarúgó NB I-es bajnokságban szereplő .. labdarúgócsapat címerét megváltoztatta, és a megváltoztatott címet 2017. július 3-ától használja; kötelezte azt alperest, hogy a jogsértő magatartást 30 napon belül hagyja abba, és a további jogsértéstől eltiltotta; kötelezte továbbá, hogy 15 napon belül tegye közzé az ítélet rendelkező részét 30 napig az ..honlap kezdőlapján 12-es betűmérettel. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyta, és rendelkezett az első- és másodfokú perköltség viseléséről.
- [9] A másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a felperes nem két önálló keresetet terjesztett elő, hanem a személyiségi jogsértés jogkövetkezményeire alapított keresetének eltiltásra, abbahagyásra vonatkozó kérelmét alapozta másodlagosan szerződés teljesítése iránti jogának érvényesítésére, amely csupán látszólagos tárgyi keresethalmazatot eredményez. A felperesnek nem volt külön a Pp. 123. §-a szerint előterjesztett megállapítási keresete, megállapítása kérelme jogalapjaként a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontját jelölte meg.
- [10] A másodfokú bíróság - a tényállás kiegészítése alapján - érdemben a következőket fejtette ki:
- A természetes személyektől elkülönülő, önálló jogalanyisággal rendelkező szervezetek lényegi vonásait meghatározó elemek, a szervezetről, annak tevékenységéről kialakuló képet alkotó összetevők, így különösen a név, a meghatározó szimbólumok, fontosabb arculati elemek, valamint a valós információk összessége olyan lényegi alkotóelemek, amelyek személyhez fűződő jogvédelemben részesülhetnek. A sportegyesületek esetén az arculat kiemelt eleme a címer, miután a szurkolók, rajongók a futballcsapathoz a szimbólumok által kötődnek. Ezért a címer által közvetített arculat a sportegyesületnél a szervezet lényegét kifejező jellemző. A címer

megváltoztatásával kapcsolatos arculatot ért sérelem, így felveti a személyhez fűződő jogvédelem szükségességét. A Ptk. 2:45. § (2) bekezdése alkalmazásában a jogi személyről alkotott kép azáltal szenved sérelmet, hogy az üzleti vagy más hírnevét megalapozó jellemzőjétől a fogyasztók előtt jogellenesen, az arculatot kifejező szimbólumokon keresztül fosztják meg, és így keletkezik róla a valóságostól eltérő kép.

[11] A perbeli esetben annak volt ügydöntő jelentősége, hogy a felnőtt férfi NB I-es labdarúgócsapat a fogyasztók, szurkolók előtt nemcsak az alpereshez, hanem a felpereshez is köthető volt. A labdarúgócsapatnak volt egy közismert arculata, amely szimbólumain keresztül a felperes arculatával lényegében egyezett, és az alperes működtetésének ideje alatt is fennállt, az elért sikerek a felperes egyesületről kialakult képet, a felperes hírnevét is gyarapították. Ez a kapcsolat a társasági szerződés rendelkezéseiben is megjelent. A megváltoztatott címer ehhez képest nem utal a felperes sportegyesületre. A közismert szimbólum kifogásolt tartalmú megváltoztatása arra utal, hogy a felperesnek már nincs köze az NB I-es futballcsapathoz. Az alperes azáltal, hogy megváltoztatta a futballcsapat arculatát, megváltoztatta a felperesről kialakult képet is. Az alperes elvonta annak lehetőségét, hogy „a felperes arculatával azonosan érzékeljék az NB I-es labdarúgócsapat arculatát, a fogyasztók, ahhoz ilyen módon viszonyulhassanak”. Mindez a felperesről kialakult képet negatívan befolyásolta, hiszen a szóban forgó futballcsapat nélkül a felperes megváltozott hírneve, vonzereje a rajongók szemében csökkent. Az alperest a társasági szerződés alapján terhelte az a kötelezettség, hogy a felperesről kialakult képet ne tegye kedvezőtlenebbé, ezért annak jogszerűtlen megváltoztatása megvalósította a Ptk. 2:45. § (2) bekezdése alapján a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jog sérelmét. Erre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontja alapján a jogsértést megállapította, a b) pont szerint rendelkezett a további jogsértéstől való eltiltásról, és a c) pont szerint az alperest elégtétel adására kötelezte.

[12] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak ezt meghaladóan, a keresetet elutasító álláspontjával egyetértett, rámutatva arra, hogy egy döntést a taggyűlés hatáskörébe utaló rendelkezés alapján a teljesítésre irányuló kötelmi igény nem érvényesíthető.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[13] A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, elsődlegesen a per megszüntetését, érdemben - tartalma szerint - a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérve. Felülvizsgálati álláspontja szerint, a jogerős ítélet sérti a Pp. 157. § a)

pontjában foglaltakat, figyelemmel a Pp. 130. § (1) bekezdés g) pontjára, mert az adott esetben a per megszüntetésének lett volna helye. Az alperes érdemben azzal érvelt, hogy a címer, amelynek megváltoztatását a felperes sérelmezi, nem a felperes, hanem az alperes címere, így annak megváltoztatása miatt is csak az alperes léphetne fel. A felperesnek tehát hiányzik a keresetindításhoz fűződő jogi érdeke, a keresetösségi joga. A felperes nem jelölte meg az eljárás során konkrétan, hogy a jóhírneve milyen módon sérült, mert a hivatkozott arculati integritáshoz fűződő jogának sérelme nem személyiségi jogsértés. Az alperes címere nem egyezik a felperes címerével, ezért a címer integritása védelme érdekében is kizárólag az alperes, illetve a címerének szerzője léphet fel jogszerűen. A felperes - nyilatkozata szerint - a társasági szerződés megsértése miatt lépett fel mind az elsődleges, mind a másodlagos kereseti kérelmével. A társasági szerződés azonban nem az alperes és a felperes között jött létre, hanem a felperes és a perben nem álló harmadik személy .. között, így a felperes a pert nem a megfelelő személy ellen indította, amely Pp. 130. § (1) bekezdés g) pontja alapján ugyancsak a per megszüntetését indokolja. A jogerős ítélet a Ptk. 2:45. § (2) bekezdését megsértve állapította meg a jogsértést. Az alperes részéről a felperesre vonatkozóan semmilyen tény állítása nem történt, a jóhírnév megsértésének törvényi tényállási elemei nem valósultak meg. A jogerős ítélet megállapítása szerint, a címer megváltoztatása a társasági szerződés rendelkezéseibe ütközik. A másodfokú bíróság a csupán logikai úton, megfelelő indokolás nélkül levont következtetések alapjául szolgáló tényállást nem derítette fel kellőképpen. Az eljárás bíróságok nem folytattak bizonyítást arra vonatkozóan, hogy a sérelmezett új címer valóban sérti-e a felperes érdekeit. A jogerős ítélet megállapításával szemben, a felperes semmilyen módon nem azonosítható az alperessel. A másodfokú bíróság a felperes arculatának vizsgálatánál teljesen figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy a felperes valamennyi szakosztálya a felperes perbeli címerétől különböző, saját címet használ. Ebből okszerűen következik, hogy a felperest semmilyen jogsérelem vagy hátrány nem éri a megváltoztatott címer használatával.

- [14] A felperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Érvelése szerint az alperes per megszüntetésével kapcsolatos álláspontjának tárgyában felülvizsgálatnak nincs helye, figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróságnak a per megszüntetése iránti kérelmet elutasító végzése ellen az alperes nem fellebbezett. Az eljárási akadálytól függetlenül is alaptalan az alperes permegszüntetésre vonatkozó álláspontja, mivel a perbeli legitimáció kérdésében a bíróságnak érdemben, ítélettel kell döntenie. A felperesnek jogi érdeke fűződött a perbe vitt igény érvényesítéséhez. A személyiségi jogsértés „eszközcselekménye” a társasági szerződés működése során, az alperes társaság ügyvezetőjének a társasági szerződésbe ütköző jogellenes, a

társaság kisebbségi tulajdonosa sérelmére elkövetett cselekményével történt, amely az „alperes” legitimációját megalapozza. A felperes érdemben előadott érvelése szerint a másodfokú bíróság a Ptk. 2:45. § (2) bekezdésének helyes alkalmazásával állapította meg, hogy jogi személyek esetében a jóhírnév minősül a személyiségi jog anyajogának, és a személyiségük érvényesülésének lényegi része a megjelenés. A sportszervezetek esetében a megjelenésnek különös jelentősége van, hiszen köztudomású, hogy elsősorban a címeren, a csapatszíneken és egyéb szimbólumokon keresztül lehet őket azonosítani. Az alperes által hivatkozott társasági szerződés rendelkezésének jogszabályba ütközése a perben nem releváns, mert a jogvita elbírálása során azt kellett vizsgálni, hogy az alperes magatartásának volt-e személyhez fűződő jogot sértő aspektusa. A személyhez fűződő jog megsértése esetén a jogsértéssel okozott hátrány bekövetkezése a jogsértés megállapításának nem feltétele, így tévesen hivatkozott az alperes a közfelháborodás igazolásának hiányára. A jogerős ítélet megállapítását ugyanakkor a per egyéb adatai alátámasztják. Az alperes a felülvizsgálati kérelemben tett egyéb hivatkozásai tekintetében pedig a jogerős ítélet által megsértett jogszabályhelyet nem jelölte meg.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [15] A Kúria a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül. A jogerős ítéletnek a szerződésszegésre alapított, másodlagos keresetet elutasító rendelkezése felülvizsgálattal nem volt támadott.
- [16] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint eredményes.
- [17] Alaptalanul hivatkozott az alperes a per megszüntetésének elmaradása miatt a Pp. 157. § a) pontjának megsértésére. A személyhez fűződő jog megsértése miatt indítható perben az alperes személyét jogszabály külön nem határozza meg, ezért a Pp. 130. § (1) bekezdés g) pontja alkalmazásának nem volt helye. A perbeli legitimáció kérdésében a bíróság ítéletben, a per érdemi elbírálása során határoz.
- [18] Az eljáró bíróságok helytállóan állapították meg, hogy a felperes, mint jogi személy a személyhez fűződő joga, ezen belül a jóhírnév védelme érdekében felléphet, az aktív perbeli legitimáció hiánya nem állapítható meg. A Kúria érdemben azonban az elsőfokú bíróság álláspontját osztotta.
- [19] A Ptk. 2:45. § (2) bekezdése alapján a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tényről állít vagy híresztel, vagy valós tény hamis színben tüntet fel.

- [20] Egyetértett a Kúria a másodfokú bíróság jogszabály-értelmezésével, mely szerint a fenti rendelkezés alapján a jóhírnév sérelmét megvalósító magatartások felsorolása nem taxatív, a jóhírnév sérelme a felsorolásban nem szereplő egyéb magatartással is okozható. A hírnévrontás jellemzően valótlan tény közlésével, hamis színben való feltüntetésével, illetve ennek bármilyen módon való kifejezésre juttatásával valósulhat meg. A jóhírnév védelme objektív jellegű. Valamely önálló jogi személyiséggel rendelkező szervezet saját címerének saját döntésen alapuló megváltoztatása, egy attól elkülönült jogi személy jóhírnevének sérelmét objektíve nem okozhatja.
- [21] Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes kifogásolt magatartása még akkor sem alkalmas a jóhírnév megsértésére, ha az a gazdasági társaság társasági szerződésének megszegésével valósul meg. A perbeli esetben a címer megváltoztatása önmagában személyhez fűződő jogot nem sért. Az alperes magatartását az teszi jogellenessé, hogy az alperes vezető tisztségviselője nem tartotta be a gazdasági társaságot létesítő szerződésben foglaltakat. A cég működésére vonatkozó kötelezettségek megszegésével okozott sérelem azonban személyiségvédelmi igény keretében nem érvényesíthető. Ezért a Kúria megítélése szerint okszerűtlenül jutott a másodfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az alperes által használt címer olyan módon történt megváltoztatása, amelyben a felperesre jellemző arculati elemek már nem jelennek meg, a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát sértette.
- [22] A felperes a keresetében lényegében a személyiségi jog megsértésének jogkövetkezményei alkalmazásával kívánta az alperes szerződésszerű magatartását kikényszeríteni. A személyiségi jog és a társasági jog egymástól elkülönült jogintézmények, amelyekben a védett jogtárgy eltérő. A társasági szerződés megszegése esetén a cégjog szabályai alapján járhat el a sérelmet szenvedett fél. A személyiségi jogsértés miatt igénybe vehető szankciók nem alkalmazhatók a gazdasági társaság működésére vonatkozó kötelezettség megszegésének orvoslására. A felperes által igényelt személyiségi jogvédelem tehát nem alkalmas jogi eszköz az őt ért sérelem reparációjára.
- [23] Mindezekre tekintettel a Kúria az elsőfokú bírósággal egyezően azt állapította meg, hogy a perbeli esetben a személyiségi jogsértés, ezen belül a jóhírnév megsértése az alperes kifogásolt magatartása alapján nem állapítható meg. Ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[24] Ptk. 2:45. § (2) bek.

Záró rész

[25] A Kúria az eredményes felülvizsgálattal élő alperes ügyvédi képviseletével felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései, valamint a 4/A. § (1) bekezdése szerint megállapított másodfokú és felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest.

[26] A tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a pervesztes felperes köteles az államnak megtéríteni. A felperes a terhére eső másodfokú eljárási illetéket megfizette.

[27] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az alperes kérelmére a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyalás tartásával bírálta el.

Budapest, 2019. május 29.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k.
előadó bíró, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

AM

tisztviselő